

SARS E HAPA TAHI E NENG E FAPOSETSWA KEMPTON PARK

Tshwane, 29 Phupu — Ditshebeletso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS) ka tshebedisano le Ditshebeletso tsa Sepolesa sa Afrika Borwa (SAPS) Bofuputsi ba Bonokwane bo Matla ho tsa Kgwebo (DPCI), ba nonyeditse ha bohloko kgwebisano e seng molaong ya tahi. SARS e ile ya fihla ho sa lebellwa moahong wa polokelo o mane Kempton Park, Gauteng, jwalo ka karolo ya letsholo la yona le ntlafaditsweng le lwantshanang le ikhonomi e seng molaong.

Letsholong le ikgethang ka Laboraro, 29 Phupu, SARS, mmoho le SAPS, ba ile ba fihla ho sa lebellwa mapatlelong a moaho wa polokelo ya ethanololo e tswang ka ntle ho naha (tahi ya 96%). Tlhahlobo ena e sa lebellwang e etsahetse ka nako eo moqeqeko wa sehlahiswa sena se tswang ka ntle ho naha se neng se lebiswa moahong wa polokelo ka mora hore o tsebahatswe e le o lebang naheng e nngwe e ka leboyaboya ho Afrika.

Moqeqeko ona o tlisitswe mona naheng ka lewatle mme wa tsebahatswa e le o fetelang pele mme o ne o tshwanetswe hore o be o suthisitswe ka kotloloho ka tshebediso ya e nngwe ya maemakepe a ho tswa ka Afrika Borwa. Moqeqeko ona, o supilweng e le o mong wa e mene, ke dilitara tse 26 000 tsa ethanololo tse nang le tahi e ka bang 96%. Sena ke sehlahiswa sa motheo se sebedisetswang ho hlalaha dihlahiswa tsa tahi mme ka kakaretso se lefiswa sekgahla sa kgafa sa R302.84/litara ka nngwe mmarakeng o molaong. Dikgafa le makgetho a kolotuwang SARS a ballwa tijeleteng e ka bang R9.1 million bakeng sa moqeqeko ka mong.

Sehlopha sena sa kopanelo se ile sa hlokomela hore moqeqeko o neng o theolwa sebakeng se hlohang laesense le sa sa ngodiswang ka hara meqomo ya methamo ya dilitara tse 1 000. Sebaka sena se ne se bile se na le meqomo e meng mmoho le ditanka tsa polokelo, tseo dikahare tsa tsona di ntseng di lokela ho etswa ditoko, empa tseo ho belaelwang hore di ka nna ba hore di kentse dilitara tse 28 000 tsa ethanololo.

Ketshahalo ena ya phethahatso ya molao ke karolo ya leano le batsi la SARS la ho tobana le ikhonomi e seng molaong e nang le diphetho tse mpe haholo indastering. Diketso tsena tse kopanetsweng di bontsha boitlamo ba SARS hodima maikemisetsa a yona a ho etsa hore ho se ikobele tefo ya lekgetho e be ntho e thata le e ditjeo di boima. SARS e tla tswela pele ho tobana le maqulwana a dinokwane a nang le seabo makaleng a seng molaong a tsa tahi le jwala. Maqulwana ana a sebedisa melawana ya lekgetho hampe ka ho faposa ka tsela e seng molaong dihlahiswa tse qetelletseng di hlalositse tahi e seng molaong.

Dikema tse jwalo di utswetsa mokotla wa naha dibiliyone selemo le selemo; tahi e seng molaong feela e bakela mokotla wa naha tahlehelo ya dibiliyone tsa diranta tsa lekgetho selemo le selemo. Ho feta tahlehelo ya mokotla wa naha, kgwebisano ya tahi e seng molaong e kgella fatshe tlhodisano e seng leeme, ka ha dikgwebo tse molaong di sa kgone ho emelana le ditheko tse tlase tsa dihlahiswa tsa tahi tse sa lefisiweng

lekgetho. Tahī e seng molaong e bakela baji kotsi ka lebaka la boleng bo tlase ba jwala.

Khomeshenatra ya SARS Ngaka Johnstone Makhubu o hlahisitse ho kgotsofala ha hae ka katleho ya letsholo lena. O hlokometse hore ketso ena ya phethahatso ya molao ke karolo ya matsapa a batsi a mmuso a ho lwantshana le diketsahalo tsa ikhonomi e seng molaong le ho ntlafatsa boikobelo makaleng a bohlokwa. “Boiteko bona bo boela bo tsamaisana le maikemisetso a mawala a SARS a ho etsa hore ho se ikobele ho be thata le ho ba ditjeo tse hodimo ka matsholo a mautlwela a tobileng boqhekanyetsi ba bolaodi ba meedi, ho qojwa ha tefo ya dikgafa ho tse kenang le ho tswa ka naha, ho mokolwa mmoho le kgwebisano e seng molaong”.

Kgwebisano ya tahī e seng molaong ha se bonokwane bo hlokanang mahlatsipa; bo hlokisa naha ya rona lekgetho la bohlokwa le hlokehang bakeng sa ditshebeletso tsa setjhaba, e kgella fatshe dikgwebo tse molaong, mme e ruise marangrang a dinokwane a sebetsang ka ho iphaposa molao.

Khomeshenara o tlatsitse ka hore letsholo lena le bontsha molemo wa tshebedisano ho tsa phethahatso ya molao pakeng tsa SARS, SAPS, mmoho le balekane ba bang ba mmuso. “Re tla tswela pele ho ntlafatsa mautlwela a rona ho tsa bolaodi ba mmedi mmoho le bofuputsi ba rona ho fumana dikema tsa phaposo, ho sitisa kgwebisano e seng molaong le ho nnetefatsa hore bao ba batlang ho qoba tefo ya lekgetho le ya boitlamo ba bona ba bolaodi ba meedi ba jariswa boikarabelo”.

SARS e itlamme ho sebetsa mmoho le bophethahatsi ba molao mmoho le balekane ba molao ho fokisa, ho sitisa le ho nonyetsa marangrang a seng molaong a kgwebisano. “Bao ba nang le seabo boqhekanyetsing ba bolaodi ba meedi, ho qojweng ha tefo ya dikgafa tsa bolaodi ba meedi mmoho le diketsahalo tse ding tsa ikhonomi e seng molaong ba lemositswe”, ho rialo Khomeshenara. “Re keke ra dumella naha ena ho ba mohaung wa dinokwane kapa hona ho dumella ho mokolwa ho pontsheng ya bohle ha tahī mmoho le ho qojwa ha tefo ya lekgetho. Ke thoholetsa matsapa a kopanelo a phethahatso ya molao ka dihlopha tsa SARS, SAPS, mmoho le balekane ba bang ba rona ka boikitlaetso ba bona le diketso tsena tse potlakang”.

Ho fumana lesedi le fetang lena, ka kopo ikopanye le SARS ho SARSMedia@sars.gov.za.

KE PHETHO.